Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

№ 95 (4731)
СРЕДА
майн
16
1945 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэ

Нүхэд колхознигууд! Манай агууехэ илалтада хүрэмөөр тиимэ үндэр ургаса түйлахын түлөө тэмсэгты!

Алтан таряагаа долгилуулжа, алдарта фронтовигуудаа угтая!

Тракторнуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха

...ээ манай газетэдэ «Полевой ...нүүд дээрэ тракторнуу... хүдэлмэри һайжаруулха хэм... тухай» ВКП(б)-гэй обко... толилогдобо. Энэ ха... трактор бүхэниие хүсэд хэрэг... тэрэнэй үйлэдбэриин бүтээ... шанар дээшэлүүлхэ шу... болохо үгэнэ. ВКП(б)-... бюро болбол энэ оной ... полевой хүдэлмэринүүдтэ ... тооной трактор хабаадаагүй ... үйлэдбэриин бүтээсэ ... байна гэжэ тэмдэглээ.

...тын, Итанцын, Ехэ-Куна... Тарбагатайн, Тимлюйскэ бо... бусад машинно-тракторна ...нүүд аяар мүнөө хүртэр ...гаа тракторнуудаа бүтэ... дээрэ гаргаадүй бай... Тэрэшэлэн дээрэхи болон бу... МТС-үүдэй тракторай бүтээсэ ... байна. Хабарай полевой ...рин эхилһэнһээ хойшо 10 хүртэр Кяхтын, Тарбага... Тимлюйскэ, Итанцын, Жи... ба бусад МТС-үүд условно ... бүхэнөөр оройдоо 25,5 ...һаа 31 га хүртэр элдүүрил... байха юм.

...вой хүдэлмэриин эхилһэнһээ ... энэ гэхэ юумэ бүтээнгүй ... минил байһан тракторнууд ...нагүй бии. Тракторнуудай ...йха ябадал ехэнхилэн юун ... гарапаб гэхэдэ, саг үргэл... бүдэрэлгэ, горючи, түрхихэ ... таһалдаһанһаа болоно. ...имэ дутуунуудтай байһан ...эй дирекци болон партий... организацинууд нүүдэл мэс... ...нүүдые эмхидхэхэ, горючи, ...тоһо зөөлтые һайжаруул... ...хээ абанагүй. Торийн МТС-... ...дэхи тракторна бригада... ...рынь нүхэр Балабанова) ...вой нэрэмжэтэ колхозой ... дээрэ аяар 14 хоногто минил ... Теэд, МТС-эй дирекци тус ...ые һайса мэдэжэ байгаад ... хэмжээ абаагүй байха ... энд онлоошье бригадын ...нүүдай минил байха ба го... ...таһалдаха ябадал үдэрһөө ...гэгдэдэг. Һаяхан автолгүй ...һаа тус МТС-эй аяар 8 ... хоёр үдэр соо минил бай... Тэрэшэлэн Хоринн МТС-эй ... тракторнууд горючигүйһөө ... 4—5 хоногоор холо минил ... Хэрбээ Хоринн болон дээрэ ... бусад машинно-трак... станцинууд хабарай полевой ...риие агротехническэ эрхим ...нүүдтэ үндэр шанартайгаар ...хэ бүхы хэмжээнүүдые эр... хойшо абаа һаа тарилгын ...имэ ехэ дутуунуудтай хэ... байхагүй һэн. Тракторист... ажал зүбөөр эмхидхэжэ, ...ринигөө график дүүргэжэ ...н республикын түрүү МТС-... хабарай тарилгын эхилһэнһээ ... байн жэшээнүүдые харуул... ...нэ. Саянтын, Хэжэнгын, ...н, Гашейн, Хонхолойн ма... тракторна станцинууд нэгэ ... тракторнаар 50 гаран гек... ...н эхилээд 101,6 га хүртэр ...лһэн байха юм. Эдэ МТС-үүдэй түрүү бригаданууд тракторна хүдэлмэриингөө хабарай түсэб үлүүлэн дүүргэһэн байна.

МТС-үүдээр залуушуулай тракторна бригадануудай ба залуу трактористнуудай республиканска социалистическэ мүрысөөн эршэтэйгээр дэлгэрээ. Энэ мүрысөөнэй һаяын дүнгөөр Саянтын МТС-эй Бимба Дымбрыловэй хүтэлбэрилдэг залуушуулай бригада илажа, ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомземэй дамжуулгын Улаан туг абаад нэгэдэхи мүнгэн шагнал абаха кандидатта баталагдаба.

Хабарай тарилгые дүүргэхэ болзорнууд үдэр ерэхэ бүри ойртожо байна. Тиимэдэ МТС-үүд энэ шухала кампаниие эрхим шанартайгаар агротехникын эрилтэ соо дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ элсүүлхэ зэргэтэй. Полевой хүдэлмэри дээрэ МТС-үүдээр тохёолдоһон ехэхэн дутуунуудые ябуул усадхажа, «Полевой хүдэлмэринүүд дээрэ тракторнуудай хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй Обкомой тогтоолые дүүргэхэ хэрэгтэ ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком болон МТС-эй дирекци ба партийна эхин организацинууд эрид хэмжээнүүдые абаха зорилготой. Хабарай полевой хүдэлмэри дээрэ үндэр бүтээсэ түйлажа түрүү ажалаараа шалгарһан эрхим трактористнуудай дүй дүршэлые бүгэдын шатабари болгожо, тэдэнэрэй ажалые нэбтэрүүлхэ гээшэ тон шухала. Бүхэсоюзна ба залуушуулай республиканска социалистическэ мүрысөөе улам һайнаар хүтэлбэрилжэ, түрүүшүүлые олошоруулхын түлөө аймагай партийна, советскэ, комсомольско, газартаряалангай органууд үлэп бүри анхарха уялгатай. МТС-үүд бии байгаа бүхы тракторнуудаа поли дээрэ гаргажа, дүүрэн хэрэглэхэтэеэ хамта, тэдэнэрые түхэреэн сүүдхэ соо хүдэлгэхэ байна. Трактор болон хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдэй хойноһоо техническээр харууһалха шанга гурим бригада бүхэнөөр байгуулагдажа, нарииваар сахигдаха ёһотой. Тэрэшэлэн нүүдэл мастерскойнуудые дары эмхидхэхэ шухала. Мүн горючи, түрхихэ тоһо, уһа, үрһэ зөөхэ хүдэлмэринүүдые тасалгаряагүйгөөр ябуулхын тулада тракторна хүдэлмэриин бүхы үе соо горючи шэрэхэ, үрһэ, уһа зөөхэ хүнүүдые саг үргэлжын болгохо ёһотой. Горючи болон түрхихэ тоһоной дуһаса бүхэниие арбилхын тулада тракторнуудые хооһоор ябуулха, горючи хулгайлха үрихэ ябадалнуудтай эрид тэмсэхэ хэрэгтэй.

Дайсанаа эсэслэн даража агууехэ илалта түйлаһан Улаан Арми болон Эхэ орондоо улам ехээр туһалхын зорилгоор, республикын МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд хабарай тарилга эрхим шанартайгаар үнгэргэжэ, үндэр баян ургаса хураалгын түлөө хормойгоо шуужа шанга эршэтэйгээр оролсобо. Тиин, эдэнэр хүдэлмэриингөө бүтээсэ болон шанарые улам шангадхажа үндэр баян ургаса хурааха бата бэхи үндэһэ һуури байгуулхань лабтай.

А. С. Щербаковые хүдөөлэлгэ

Майн 12-то Москва болбол Александр Сергеевич Щербаковые хүдөөлбэ.

Кремаци хэһэнэй һүүлээр нугшэгшын бэетэй хуурсаг майн 12-ой һүни Союзуудай Байшантай Колонно зал соо табигдаһан байгаа. Олон тооной венок-сэсэгүүд ба ургажа байһан сэсэгүүдээр бүрхөөгдэһэн бандаб дээрэ, атласна юһэн подушка дээрэ А. С. Щербаковто амгалан байгуулалтын үедэ ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэхи гайхамшагта габьяае тэмдэглэн Советскэ правительствын үгэһэн Ленинэй гурбан орден, Суворовой 1-дэхи зэргын орден, Кутузовай 1-дэхи зэргын орден, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай 1-дэхи зэргын орден болон «Москвае хамгаалгын түлөө» гэһэн медаль байна. Эндэ СССР-эй Верховно Советэй депутадай ба УССР-эй Верховно Советэй депутадай значёгууд бии.

Хара бүдөөр хүбөөлэглэһэн аад, нэмхайлгагдаһан ехэхэн тугай үнгэ дээрэ бүхы советскэ арадуудай халуунаар инагладаг, манай партиин алдарта хүбүүнэй портрет байна.

Зал соо орохо ябадал үглөөнэй 7 часһаа нээгдэбэ. Большевистскэ партиин, Советскэ гүрэнэй ба Улаан Армиин гайхамшагта ажал-ябуулагшада һүүлшынгээ мэндые үгэхөөр ерэһэн Москвагай районуудай делегацинууд, сэрэгэй частьнууд ба сэрэгэй һургуулинуудай делегацинууд, автозаводойхид, краснопролетариинхид, фронтовигуудһаа ерэһэн делегацинууд хуурсагай хажуугаар үнгэрнэд.

Бандабай дэргэдэ шэнэ-шэнэ венок сэсэгүүд бии болоно. Эхэ орондоо үнэн зүрхэнһөөн алба хэхэ талаар яларма жэшээ харуулһан А. С. Щербаковой дурасхалда хүдэлмэришэд, инженернүүд, эрдэмтэд, студентнүүд, батшанар энэ сэсэгүүдые табинад. Агууехэ Сталинай үнэн шаби ба соратник А. С. Щербаков болбол өөртөө алдаар Эхэ орондоо инаг дуратай, манай большевистскэ партида үнэн сэхээр, өөртөө ба бусадташье шанга эрилтэ хэхэ, хүнүүдтэ ба кадрнуудта анхаралтайгаар ба хэнамжатайгаар хандаха ябадалда советскэ хүнүүдые хүмүүжүүлһэн байгаа.

Хүндэлэлэй һахюулда советскэ наукануудай ажал-ябуулагшад, искусствын мастернууд, эрдэмтэд, литераторнууд, бэе бэеэ һэлгэн жагсанад.

Хүндэлэлгын вахтда Московско областиин предприятинуудай болон колхозуудай делегадууд—колхозуудай түрүүлэгшэнэр, агрономууд, һаальшад ба эмэгтэй трактористнууд, врачууд ба инженернүүд жагсан байнад.

Зал соо Улаан Армиин боецууд, офицернууд ба генералнууд олоороо байна. Улаан Армиин Главна Политическэ Управлениин Начальник, Улаан Армиин дунда партийнэ-политическэ хүдэлмэри ехэхэн эмхидхэгшэ нүхэр Щербаковой наһа бараһан ябадал советскэ сэрэгшэдэй зүрхыень гүнзэгыгөөр гашуудуулба. Алдар сууда гараһан Советскэ Союзай Геройнуудтай зэргэлэн хүндэлэлэй вахтада А. С. Щербаковой хүтэлбэри доро эмхидхэгдэһэн ба Москва шадар немецкэ булимтарагшадые бута нэрьехэдэ ехэхэн үүргэнүүдые дүүргэһэн, Москвае баатарлигаар хамгаалтада хабаадалсаһан истребительнэ батальонуудай, нютагай агаарай хамгаалгын подразделенинүүдэй боецууд жагсалсанад.

Гурба минута болоод лэ хүндэлэлэй һахюул һэлгэнэ. Бандабай дэргэдэ ургажа байһан венок-сэсэгүүдые табижа Ленинэй городой, Москва шадархи шулуун нүүрһэнэй бассейнүүдэй шахтернуудһаа ерэгшэд, Московско областиин Рузска районой ажалшадай, сэрэгэй академинүүдэй түлөөлэгшэд вахтада жагсана.

Үдэрэй 3 час. Хуурсагай дэргэдэ Советскэ Союзай Маршал Буденный, Авиациин Главна Маршал Новиков, Авиациин Маршал Фалалеев, бронетанкова сэрэгүүдэй Маршалнууд Федоренко ба Ротмистров гэгшэд жагсаба.

Үдэрэй 3 час 30 минутада зал соо орохо ябадал болюулагдаба. Бандабай дэргэдэ хүдөөлэлгые эмхидхэхэ Правительственна Комиссиин членүүд, Маршалнууд ба генералнууд, наһа барагшын хани нүхэд болон түрэлхидынь үлэбэ.

Нүхэд Андреев, Шверник, Вознесенский ба Правительственна Комиссиин членүүд хүндэлэлэй һахюулай һүүлшын халаанда жагсаба. Үдэрэй 4 часта тэдэнэр хадаа хуурсагые үргөөд газаашаа гараба. Процессиин урда тээ бүлэг генералнууд А. С. Щербаковой орденуудтай подушкануудые барижа ябана. Тиигээд ВКП(б)-гэй Центральна Комитедһээ, нүхэр Сталинһаа, СССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведһээ, ССР Союзай Верховно Советэй Президиумһээ, СССР-эй Оборонын Арадай Комиссариадһаа, РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумһээ болон РСФСР-эй Арадай Комиссарнарай Соведһээ, ВКП(б)-гэй МК-һаа ба МГК-һаа, ажалшадай депутадуудай Московско Советэй үмэнэһөө табигдаһан венок-сэсэгүүдые баргана. Уйдхарай кортеж Охотно ряд ба Манежнэ талмайе дамжан гаража, Улаан Талмай тээшэ зүглэбэ. Бүхы замдань хүндэлэлэй сэрэгэй эскорт үдэшэнэ. Шоссейско маршын уйдхарай хүгжэмэй абяан агаарта дуулдана. Улаан Талмай дээрэ жагсаһан сэрэгүүдэй тугууд намхайлгагдана. Эндэ столицын ажалшадай олон тооной түлөөлэгшэд—фабрика ба заводуудай, һургуулинуудай, центральна учреждениинүүдэй делегацинууд сугларанхай.

Мавзолейн трибуна дээрэ нүхэр Сталин, нүхэд Ворошилов, Берия, Маленков, Каганович, Шверник, Вознесенский, Андреев, Буденный, хүдөөлэлгые эмхидхэхэ Правительственнэ Комиссиин членүүд гараба.

А. С. Щербаковой дурасхаалда зорюулагдаһан уйдхарай митингые нүхэр Г. М. Попов нээбэ. ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ба ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советэй үмэнэһөө СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Н. М. Шверник, столицын ажалшадай үмэнэһөө ажалшадай депутадуудай Московско Советэй Исполкомой түрүүлэгшэ Г. М. Попов, СССР-эй Оборонын Арадай Комиссариадай үмэнэһөө генерал-полковник Ф. И. Голиков ба Московско областиин ажалшадай үмэнэһөө ВКП(б)-гэй Московско областной Комитедэй секретарь нүхэр Б. Н. Черноусов гэгшэд үгэ хэлэбэд.

А. С. Щербаковой дурасхаалда зорюулагдаһан үгэ хэлэлтэнүүдэй һүүлээр нүхэр Попов болбол уйдхарай митингые хаагдаһан дээрэ соносхобо.

Нүхэр Сталин, нүхэд Ворошилов, Берия, Каганович, Маленков, Вознесенский, Андреев, Буденный ба правительственнэ Комиссиин членүүд трибунаһаа буужа, хуурсагыень үргөөд Кремлиин хана тээшэ ошонод. Наһа бараһан Советскэ Союзай Маршал Б. М. Шапошниковай бэе хадагалһан мраморна доскатай зэргэлэн энэ нүхэн бэлдэгдэһэн байгаа. Нүхэр Шверник болбол А. С. Щербаковэй хуурсагтай бэсые тэрээн соо табиба. Минута үнгэрһэнэй һүүлээр энэ нүхэн мраморна плитагаар бүглэгдэжэ, тэрээн дээрэ алтан үзэгүүдээр иигэжэ һиилэгдэбэ гэбэл:

Александр Сергеевич
ЩЕРБАКОВ

10		10
19—01	——	19—45
X		V

Артиллерийскэ хүсэтэ буудалганууд нэербэ. Столица ба тэрээнтэй хамта бүхы манай Эхэ орон болбол советскэ арадай алдарта хүбүүн, советскэ гүрэнэй гайхамшагта ажал-ябуулагша Александр Сергеевич Щербаковто сэрэгэй хүндэлэл үгэнэ. Гашуудалай маршын аялга хадаа Александр Сергеевич Щербаковой мүнхэ хэрэгэй түлөө тэмсэжэ, өөрынгөө ами наһаа үгэһэн баярые баталһан Советскэ Союзай Гүрэнэй Гимнын агууехэ аялгаар һэлгэгдэнэ.

Улаан Талмай дээгүүр Улаан Армиин бүхы түхэлэй зэбсэгжэлгын —ябган сэрэгшэд, лётчигууд, танкистнууд, морито сэрэгшүүдэй частьнууд һүгэдүүлһэн тугуудтай гаараа баярай марш хэжэ үнгэрбэ. Тэдэнэр хадаа илалтые түйлаха агууехэ хэрэгтэ өөрынгөө бүхы хүсые үгэһэн Улаан Армиин гайхамшагта ажал-ябуулагша А. С. Щербаковто сэрэгэй һүүлшын хүндэлэлые үгэбэд. (ТАСС).

Госпожа Кл. Черчиллиин хэһэн мэдүүлгэ

Госпожа Клементина Черчилль болбол Москваһаа мордохынгоо урда тээ аэродром дээрэ Бүхэсоюзна радиокомитедэй микрофоноор иимэ мэдүүлгэ хэбэ:

—Һараһаа үлүүтэй сагай саада тээ Танай орондо ерэхэдэмни бидэнэр Германитай үшөө дайлалдажа байгаа һэмди.

Мүнөө, түүхэдэ яларма илалтын түйлагдаад байһаа үедэ би бусахамни гээшэ.

Би хадаа Советскэ Союзда ехэ золтэй байгааб, хэн намда тиимэ инаг ба минии эндэ ерэлгые тиимэ баяртай болгооб, тэдэнэртэ бултандань баясхалан хүргэнэб.

Намайе ба минии аянайхидые айлшан болгожо, хүндэтэйгөөр ба һайнаар угтаһанайнь түлөө Советскэ правительствэдэ өөрынгөө халуун баярые хүргэхые хүсэнэб. Бидэнэр хадаа эндэ сагаа һайнаар үнгэргөөбди, бидэнэртэ тон ехэ халуунаар хандаа.

Һайн даа бүгэдөөрөө.

Советскэ Информбюроһоо

Майн 14-эй оперативна мэдээн

Советскэ Информбюрогой майн 13-най оперативна мэдээн соо соносхогдоһон плендэ абтагшадай тоо майн 14-дэ бүхы фронтнууд дээрэ 170 мянган немецкэ солдат болон офицернүүдээр ба 10 генералнуудаар нэмээ.

Иимэ болхолоороо, хамта дээрээ, майн 9-һөө 14-хүртэр бүхы фронтнууд дээрэ 1 миллион 230 гаран мянган немецкэ солдат болон офицернүүд ба 101 генералнууд плендэ абтаһан байна.

Нүхэр В. М. Молотов Москвада бусажа ерэбэ

Эб найрамдал ба аюулгүй байдалые дэмжэхэ Уласхоорондын Организациин Уставые бэлэдхэхын түлөө мүнөө боложо байһан Нэгэдэмэл Нацануудай конференцидэхи советскэ делегациие толгойлһон СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар В. М. Молотов Сан-Франсискоһаа усэгэлдэр, майн 14-дэ, Москвада бусажа ерэбэ.

Энээнтэй нэгэн доро Сан-Франсискодахи конференцидэ ошоһон советскэ делегациин член ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ нүхэр В. В. Кузнецов Москвада ерэлсэбэ.

СССР-эй Совнаркомдо

И. И. Мечниковэй түрэһэн үдэрһөө хойшо 100 жэл гүйсэһэнтэй дашарамдуулан тэрэнэй дурасхаалые мүнхэжүүлхэ хэмжээнүүд тухай

Ородой микробиологиин ехэхэн ажал-ябуулагша эрдэмтэн Илья Ильич Мечниковэй түрэһэн үдэрһөө хойшо 1945 оной майн 15-да 100 жэл гүйсэһэнтэй дашарамдуулан ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советэй **тогтоохонь:**

1. Москва городто И. И. Мечниковтэ памятник бодхоохо.

2. И. И. Мечниковэй ами наһан ба ажал-ябуулгатай холбоотой байһан газарнуудта мемориальна доскануудые тогтоохо гэбэл:

А) Харьков городто—Харьковско гүрэнэй университедэй байшанда;

Б) Ленинград городто—Ленинградска гүрэнэй университедэй байшанда.

3. Микробиологи, иммунологи, эпидемиологи болон халдабарита үбшэнүүдые эмшэлхэ талаар хэгдэһэн научна гайхамшагта хүдэлмэринүүд ба биологиин талаар түйлагдаһан научна ехэ амжалтануудай түлөө:

А) Советскэ ба гадаадын эрдэмтэндэ жэл бүри нэгэ удаа үгтэжэ байха И. И. Мечниковэй нэрэмжэтэ алтан медаль;

Б) Жэл бүри советскэ эрдэмтэндэ үгтэжэ байха 50 мянган ба 25 мянган түхэриг хэмжээтэй И. И. Мечниковэй нэрэмжэтэ хоёр шан байгуулха.

Медаль ба шан үгэлтые СССР-эй Наукануудай Академидэ даалгаха. И. И. Мечниковэй нэрэмжэтэ медаль ба шангаар шагнаха дүрим ба гуримые зохёожо, СССР-эй Совнаркомой баталалгада табихые СССР-эй Наукануудай Академидэ даалгаха.

4. И. И. Мечниковэй нэрэ олгохо гэжэ:

А) Микробиологуудай, эпидемиологуудай болон инфекционистнуудай бүхэсоюзна обществодо;

Б) Одесскэ гүрэнэй университедтэ.

5. И. И. Мечниковэй нэрэмжэтэ стипенди тогтоохо гэбэл:

А) СССР-эй медицинскэ наукануудай Академиин Президиумээр 3 жэлэй болзортойгоор томилогдон докторантнуудта — микробиологиин талаар гайхамшагта залуу эрдэмтэндэ һара бүридэ үгтэжэ байха 1.300—1.300 түхэриг хэмжээтэй докторантска 3 стипенди;

Б) Ленинэй орденто 1-дэхи Московско медицинскэ институдэй ахалагша курсануудай үлэмжэ һайнаар һурадаг студентнүүдтэ һара бүридэ үгтэхэ 400—400 түхэриг хэмжээтэй 2 стипенди;

В) Ленинэй орденто Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университедэй ахалагша курснуудай үлэмжэ һайнаар һурадаг студентнүүдтэ үгтэхэ 400—400 түхэриг хэмжээтэй 2 стипенди;

Г) Одесскэ медицинскэ институдай ахалагша курснуудай үлэмжэ һайнаар һурадаг студентнүүдтэ үгтэхэ һара бүридэ 400—400 түхэриг хэмжээтэй 2 стипенди;

Д) Харьковско медицинскэ институдай ахалагша курснуудай үлэмжэ һайнаар һурадаг студентнүүдтэ һара бүридэ үгтэхэ 400—400 түхэриг хэмжээтэй 2 стипенди;

Е) Ленинэй орденто Ленинградска гүрэнэй Университедэй ахалагша курснуудай үлэмжэ һайнаар һурадаг студентнүүдтэ һара бүридөө үгтэжэ байха 400—400 түхэриг хэмжээтэй 2 стипенди.

Ж) Одесскэ гүрэнэй университедай ахалагша курснуудай үлэмжэ һайнаар һурадаг студентнүүдтэ һара бүридөө үгтэжэ байха 400—400 түхэриг хэмжээтэй 2 стипенди.

6. 1945 ондо иимэ ном хэблэхыень СССР-эй Наркомздравые уялгалха гэбэл:

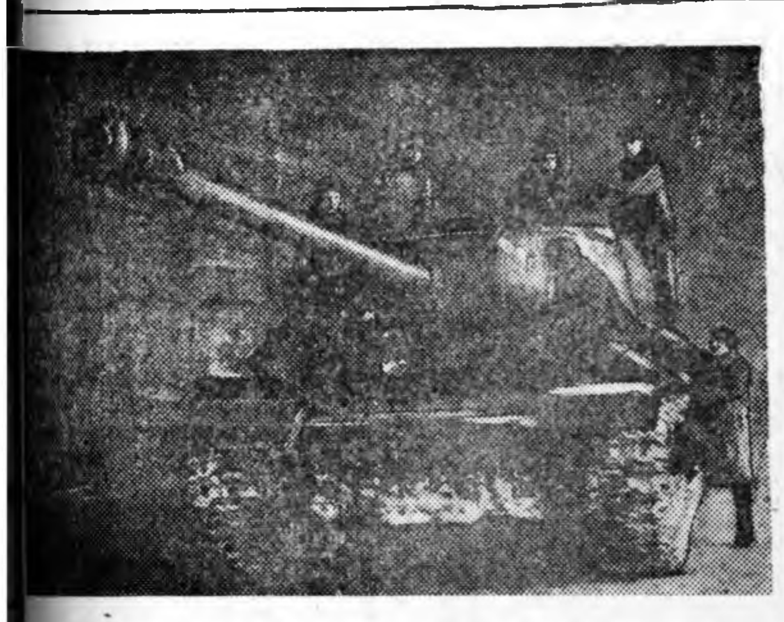
А) «Халдабарита үбшэндэ халдамагүй арга» гэһэн И. И. Мечниковэй монографи;

Б) И. И. Мечниковэй «Сравнительная патология воспаления» гэжэ номые;

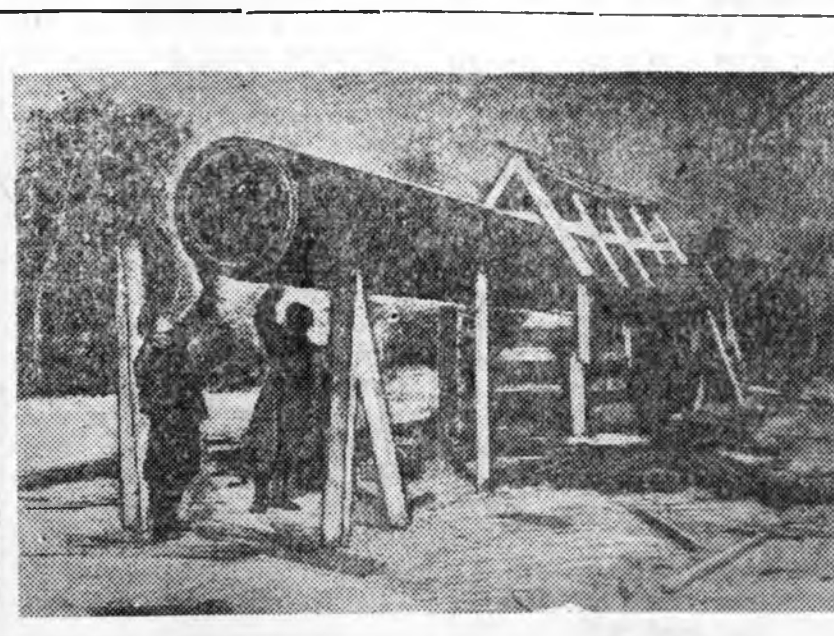
В) И. И. Мечниковэй биографи.

7. И. И. Мечниковэй зохёолнуудай академическэ сборник ба тэрэнэй бэшэгүүдые хэблэхэ бэлэдхэл 1945 ондо эхилхыень СССР-эй Наркомздравые уялгалха.

8. И. И. Мечниковэй наһа бэе ба ажал-ябуулгада зорюулагдаһан научно-популярна фильм 1946 ондо бэлэдхэхые СССР-эй Совнаркомэй дэргэдэхи Кинематографиин Хэрэгүүдэй Комитедые (нүхэр Большаковые) уялгалха.

...градска заводой нётбоо хүндэ танк гаргагдаад шалгагдаха бата.
В. Васютинскиин фото (ТАСС-эй фотохронико)

ХОЕРДОХИ БЕЛОРУССКА ФРОНТ. Балтиин далайн эрьедэ манай сэрэгүүдээр булягдаһан абтаһан немецкэ хүндэ ехэ буугай сэмгэн.
Б. Вольшевай фото (ТАСС-эй фотохронико).

НЭГЭДЭХИ УКРАИНСКА ФРОНТ. Зураг дээрэ: манай сэрэгүүд Шпрее голые гаталан гараад, урагшаа дабшажа ябанад.
Р. Мазелевэй фото (ТАСС-эй фотохронико).

ОПЕРА БА БАЛЕДЭЙ НОВОСИБИРСКЭ ТЕАТР НЭЭГДЭБЭ

Һаяхан Новосибирскдэ опера ба баледэй театр нээрэбэ.

Энэ театрай нээгдэһэн ябадал хадаа Советскэ Союзай хүгжэм урлалай ажабайдалда ехэхэн ушарал болоно. Тэрэниие дайнай үдэрнүүдтэ бэрижа дүүргээ юм. Театрай айхабтар үндэр ехэ байшан архитектура зохёолойнгоо талаар манай орон доторхи эрхим театрнуудай нэгэниинь болоно. 2.000 хүнэй һууха һууритай байна. Һууринуудайнгаа хэмжээгээр энэ хадаа манайороной тон ехэ театрай байшан юм. (ТАСС).

Партийна ажабайдал

ВКП(б)-гэй ОБКОМОЙ XIX ПЛЕНУМЭЙ ШИИДХЭБЭРИИЕ ХАНГАЛТАГҮЙГӨӨР ДҮҮРГЭНЭ

Баргажанай аймаг болбол республикын тарянажалтай ба мал ажалтай томохон аймагуудай нэгэндэ тоологдоно. Теэд энэ аймагай колхозууд тариан ба иланганаа мал ажалые хүгжөөхэ талаар һүүлэй жэлнүүдтэ гүнзэгы таһалдабарида орошоо. Дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ колхозуудайнь малай тоо толгой ехэхэн гээлтэ хоролтодо оробо. Эхэ малай һубайрха, залуу малай үхэхэ ябадал үгаа ехэ болоо юм.

Агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые аймагай олонхи колхозуудай будуулигээр хазагайруулһанһаа болоно, үнгэрэгшэ жэлдэ үндэр баян ургаса абаха ябадал туйлаггүй һэн. Тус аймагай колхозуудаар сэрэгэй дүрбэдэхи хабарай тарилга хангалтатайгаар ябуулагдана гэхын аргагүй. Юундэб гэхэдэ, майн 1-эй мэдээгээр, аймагай колхозууд тарилгын түсэбые арайхан гэжэ 9,8 процент дүүргээ.

Тус аймагай колхозуудай иимэ гээгдэнги байдалда ороһон шалтагааниинь имагта колхозно партийна организацинуудай болон олонхи колхозуудай правленинүүдэй зүгһөө хүдэлмэреэ мүнөө үеын оршон байдалай эрилтын ёһоор шэнэдхэн табижа шадаагүйе эли тодоор харуулна. Ингэжэшье аймагай партийна XIX конференци өөрынгөө шиидхэбэри соо тэмдэглэһэн бэлэй. Гэхэ зуура олонхи партийна эхин организацинууд аймагай партийна конференциин шиидхэбэрине хангалтагүйгөөр бэелүүлнэ.

Жэшээлхэдэ, аймагай томохон колхозуудай нэгэн болохо Фридрих Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд хамаг бүхы ажахын ба политическэ кампанинуудые саг болзор соонь дүүргэдэггүй, партийна жаяг зарлиг эбдээд һанаа амархан һуудаг байһан баримтанууд элирүүлэгдэнэ. Мүнөө энэ колхоздо тарилгын хүдэлмэри мүн лэ муугаар ябана. Үбэлэй үедэ хэгдэхэ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлжэ шадаагүй байна.

Читканай сельсоведэй, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз малай үбэлжэлгые ехэ муугаар үнгэргөө. Малажалдаа үбһэ тэжээл элбэг дэлбэгээр бэлдэжэ шадаагүй дээрэһээ малайнгаа тоо толгойе ехэхэн гээлтэ хоролтодо оруулба. Һүүлэй мэдээгээр, энэ колхоздо тугалай хоролто 14 процент, хурьгадай хоролто 19 процент хүрөө.

Гансахан энэ хоёр баримтанууд хадаа ВКП(б)-гэй Обкомой XIX пленумэй шиидхэбэрине Баргажанай аймагай партийна организаци хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байһание харуулна.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Степанцева гэгшэ колхозойнгоо мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые таһалдуулаад, малай тоо толгойн гээлтэ хоролтодо орожо байхада, ямаршье политическэ тооШолол хэнгүй эрид шууд хэмжээ абангүй байханьгайхалтай. Сувинскэ сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ коммунист нүхэр Толстихин, парторганизациин секретарь нүхэр Козулин гэгшэд колхозно зөөриие хуули бусаар гаргашалхаһаа гадна, тарилгын эхилхэһээ урда тээ үрһэнэйнгөө фондһоо 120 центнер тарья хулгайлһан байгаа. Теэд эдэнэртэ хүүлиин хатуу хэмжээ абахын орондо, партиин айком болбол гансахан партийна харюусалгада хабаадуулаад хизаарлаһан байшоо.

Иимэ тэсэшэгүй баримтанууд аймагай бусадшье колхозуудаар яһала олон бии. Зүгөөр ВКП(б)-гэй айкомой бюро болбол колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоото элидхэлнүүдые дуулажа, шиидхэбэринүүдые яһала олоор гаргабашье һаа, тэрэнэй дүүргэлтые саг болзор соонь шалгажа хинажа байдаггүй заншалтай. Тэрэшэлэн аймагай советскэ органууд аймгүйсэдкомһоо эхилээд колхозуудта бодото туһаламжа үзүүлдэггүй байхаһаа байтагай, соведүүдэй хоорондохи социалистическэ мүрысөө хангалтагүйгөөр ябуулна.

Коммунистнууд болон комсомолецуудай хүсые колхозуудай гол һалбаринууд дээрэ зүбөөр хубаарилжа табидаггүй. ВКП(б)-гэй айком, нэн түрүүндэ, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһагай хүдэлмэрилэгшэд колхозуудые эмхидхэлэй талаар бүхэжүүлхэ тушаа партийно-политическэ болон ниитэ ойлгуулламжын хүдэлмэриие үргэн ниитэ ажалшадай дунда хангалтагүйгөөр хэнэ. Тарилгын үедэ ханын газетэ, дайшалхы хуудаһанууд олонхи колхозуудай полевой станууд дээрэ гаргагданагүй. Уншалгын байшан, колхозно клубууд болон улаан булангуудай хүдэлмэринүүд идейно-политическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэгдэнэ гэхын аргагүй.

Аймагай хэдэн зуун комсомолецууд партийна хүтэлбэри ба туһаламжын хангалтагүй дээрэһээ өөһэдынгөө хүдэлмэриие өөрөө бүтэхэ замаар ябуулна. Тэдэнэр хадаа түрүү үүргөө дүүргэжэ, социалистическэ мүрысөө эмхидхэгшэд болоно үшөө шадаагүй гэхэдэ зааханшье үлүү юумэ болохогүй. Зарим колхозно партийна организацинууд партиин уставай ёһоор үгтэһэн эрхээ дүүрэн бэелүүлжэ, колхозойнгоо правлениин хүдэлмэридэхи дутуу дунда зүйлнүүдые саг дарыдань элирүүлжэ, тэрэниие усадхаха талаар хэмжээ-ябуулганууды абадаггүй байна.

Аймагай ажалшадай дунда нүхэр Сталинай Майн нэгэнэй түүхэтэ приказаар зоригжоһон патриотическа хүдэлөөн һүүлэй үдэрнүүдтэ үргэдэнхэй. Тиимэһээ Баргажанай аймагай партийна организаци, тэдэнэй членүүд болбол энэ хүдэлөөе улам саашань хүгжөөжэ, өөһэдынгөө хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые ойрын үдэрнүүдтэ усадхаха уялгатай.

Б. РИНЧИНОВ.
(«Б-М. Үнэнэй» корреспондент)

ТРАКТОРНУУДАА ТАҺАЛГАРЯАГҮЙ ХҮДЭЛГЭЕ!

МТС-үүдэй мүрысөөн

ТРАКТОРНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИ ТУХАЙ БМАССР-эй НАРКОМЗЕМЭЙ МЭДЭЭН

1945 оной майн 10.

МТС—үүд	Тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэбэй үргэлтэ (процентээр)	15 хүсэлэй нэгэ тракторайэ түүригдэһэниинь (гектараар)
Саянтын	41,3	101,6
Хэжэнгын	30,0	60,2
Иволгын	28,6	63,1
Гашейн	27,9	52,3
Хонхолойн	27,8	55,3
Селендумын	26,0	51,1
Ехэ-Кударын	25,2	51,8
Сэлэнгын	25,1	55,1
Окино-ключевскэ	24,0	46,1
Бичурын	23,9	53,4
Эгэтын	23,4	42,7
Бага-Куналейн	23,1	48,6
Кыренскэ	22,8	52,1
Түнхэнэй	22,3	51,0
Торин	22,1	32,5
Суулгын	21,3	41,7
Чесаныи	21,2	39,1
Кабанскын	20,8	43,5
Куйтунска	20,3	31,1
Курбын	20,1	43,9
Үдын	20,1	40,0
Сагаан-Усанай	18,3	36,1
Ново-Брянска	18,1	36,[illegible]
Жиримскэ	16,8	31,2
Хориин	16,4	33,3
Үшөөтэйн	16,3	32,8
Баргажанай	15,7	25,2
Закаменай	14,6	21,9
Ехэ-Куналейн	13,6	28,0
Итанцын	13,6	25,7
Тимлюйскэ	13,5	26,5
Тарбагатайн	13,2	25,4
Кяхтын	12,6	25,5
Хамта	21,8	43,4

Тракторна хүдэлмэриингөө хабарай түсэб үлүүлэн дүүргэбэ

Һаяхан Түнхэнэй машинно-тракторна станцида залуушуулһаа бүридэһэн шэнэ бригада эмхидхэгдэе. Энэ бригадые даагшаар залуу трактористка Белобородова гэгшэ дэбжүүлэгдэһэн байгаа.

Тиин, дээрэхи бригадынхид республиканска социалистическа мүрысөөндэ оролсоходоо абаһан уялгануудаа бодотоор дүүргэхын түлөө үдэр һүнигүй тэмсэжэ хабарай полевой хүдэлмэриингөө түсэб үлүүлэн дүүргэбэ. Эдэнэр хабарай полевой хүдэлмэриин үедэ зөөлэн хахалалгада оруулан 180 гектар элдүүрилхэ түсэбтэй байһан аад, 223 гектар элдүүрилһэн байна. Энэнь условно трактор бүхэндэ 111,5 гектар хүртэнэ. Мүн 121 килограмм горючи арбилаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай илалта түгэлдэрөөр дүүрэһэнһөө хойшо тус бригадын членүүд ажалайнгаа бүтээсэ болон шанар бүри дээшэлүүлжэ, һаянай үшөө ехэ эршэтэйгээр хүдэлмэрилдэг болоо.

Е. ХАМАГАНОВ.

ЗАЛУУШУУЛАЙ ТРАКТОРНА БРИГАДАНУУДАЙ РЕСПУБЛИКАНСКА СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ МҮРЫСӨӨН

Түрүүшын дүнгүүд

ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомзем залуушуулай тракторна бригадануудай республиканска социалистическэ мүрысөөнэй дүнгые хаража, энээндэ МТС, совхозуудай 132 залуушуулай тракторна бригаданууд хабаадалсажа, олонхидынь амжалтануудые туйлаба гэжэ тэмдэглээд, ингэжэ тогтообо гэбэл:

Залуушуулай тракторна бригадануудай республиканска социалистическэ мүрысөөндэ Саянтын МТС-эй Бимба Дымбрыловэй хүтэлбэрилдэг залуушуулай бригадые илаһанда тооложо, ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомземэй дамжуулгын Улаан туг барюулаад, нэгэдэхи мүнгэн шагнал абаха кандидадта баталаа.

Нүхэр Дымбрыловэй бригада условно трактор бүхэнөөр зөөлэн хахалалгада оруулан 108 гектар һайн шанартайгаар элдүүрилжэ, тракторна хүдэлмэриингөө хабарай түсэб 106,7 процент дүүргэһэн, 471 килограмм горючи арбилһан байна.

ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомземэй нэгэдэхи шагнал абаха кандидадуудта условно трактор бүхэнөөр 106 гектар элдүүрилжэ, тракторна хүдэлмэриингөө хабарай түсэб 101 процент дүүргэһэн Ехэ-Кударын МТС-эй Цырен Дамбаевай, условно трактор бүхэнөөр 100 гектар элдүүрилжэ, тракторна хүдэлмэриингөө хабарай түсэб 80 процент дүүргэһэн ба 300 килограмм горючи арбилһан Ториин МТС-эй Иван Тимофеевэй бригаданууд баталагдаба.

ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомземэй хоёрдохи шагнал абаха кандидадуудта условно трактор бүхэнөөр 79 гектар элдүүрилжэ, тракторна хүдэлмэриингөө хабарай түсэб 75,7 процент дүүргэһэн ба 218 килограмм горючи арбилһан Саянтын МТС-эй нүхэр Балмаевай, условно трактор бүхэнөөр 61,6 гектар элдүүрилжэ тракторна хүдэлмэриингөө хабарай түсэб 66,5 процент дүүргэһэн ба 690 килограмм горючи арбилһан Окино-Ключевскэ МТС-эй Гавриил Разуваевай, условно трактор бүхэнөөр 86 га элдүүрилжэ, тракторна хүдэлмэриингөө хабарай түсэб 61 процент дүүргэһэн Кыренскэ МТС-эй Лубсан Гонгоровой бригаданууд баталагдаһан байна.

ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомземэй гурбадахи шагнал абаха кандидадуудта условно трактор бүхэнөөр 72 га элдүүрилжэ тракторна хүдэлмэриингөө хабарай түсэб 60 процент дүүргэһэн Кыренскэ МТС-эй Галсан Малановай, условно трактор бүхэнөөр 60 га элдүүрилжэ, тракторна хүдэлмэриингөө хабарай түсэб 62,5 процент дүүргэһэн ба 83 килограмм горючи арбилһан Иволгын МТС-эй Анна Стрельцовагай, условно трактор бүхэнөөр 57,5 гектар элдүүрилжэ, тракторна хүдэлмэриингөө хабарай түсэб 59,5 процент дүүргэһэн ба 490 килограмм горючи арбилһан Бичурын МТС-эй Анна Ястребэвагай, условно трактор бүхэнөөр 53 гектар элдүүрилжэ, тракторна хүдэлмэриингөө хабарай түсэб 52,9 процент дүүргэһэн ба 200 килограмм горючи арбилһан Хонхолойн МТС-эй Анна Федоровагай, условно трактор бүхэнөөр 71 га элдүүрилжэ, тракторна хүдэлмэриингөө хабарай түсэб 51 процент дүүргэһэн Селендумын МТС-эй нүхэр Лубсановай бригадануудые батална.

Тэрэшэлэн ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомзем нүхэд Доржиев (Хэжэнгын МТС), Итанкин (Итанцын МТС), Свешников (Сэлэнгын МТС), Столбов (Боргойн совхоз), Папанов (Ториин МТС), Каргина (Тимлюйскэ МТС), Ткачева (Бичурын МТС) гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг залуушуулай тракторна бригаданууд һайн хүдэлмэриие тэмдэглээ.

Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хомуг тоног ёгшо нүхэд Шагдыров, Торонов, Цыбенов гэгшэд хабарай тарилгын тоног хэрэгсэлнүүдые саг болзор соонь бэлдэһэн байна.

О. Зенкин фото.

Алексей Кеша хоёр

Үдэртөө 2,05 гектар хүртэр хахална

ТОРЕИ. (Манай спецнэрһоо телефоноор абтаба). Эдэ хоёр хүбүүд һая арбан долоо хүрэжэ ябана. Теэд харагты—ажал хүдэлмэриинь. Шанар бүтээсынь талаар һонирхобол—шадамар бэрхэ үбгэдэй, хори гушан жэл хүдэлмэри хэжэ дүршэһэн хүнэй гараар бүтээһэн ажал гэжэ һанаар хэлэхэт.

Алексей Кеша хоёрой хахалһан газар имагта һайн шанартай—нэгэ далан гэжэ байхагүй, гүйхэнөөр хахалаа гэжэ дуулахагүйт. Эдэ хоёр эдиршүүл иимэ һайн шанартайгаар үдэртөө 2,05 га хүртэр хахалжа ябанад.

Алексей Егошев, Иннокентий Ершов гэгшэд мүнөө артель соогоо суутай уладууд болоо. Эдэнэр ажал хүдэлмэриин арга онгю мэдэхэ, дура зоригоор дүүрэн, дүршэлтэй һайн колхозникууд болон хүмүүжэн ургажа байна. Эдэ хоёр хүбүүд үе наһанайнтаа ажабайдалые иимэ магтаалтайгаар эхилжэ байхадань, бригада звеногойнь нүхэд баясан омгорхожо байдаг.

Һаяхан бригадын станда бэгонихон суглаан болоо. Тэндэ түрүүлэгшэ Корнев ерээд ингэжэ хэлэбэ:

—Нүхэд, илалтын баярай энэ сагта Алексей Кеша хоёр шэнгеэр бултадаа ажаллаха зэргэтэйбди. Тиимээр хүдэлжэ хүн болгон шадаха. Юуб гэхэдэ, анзаһэтнай адли, моридтнай муу бэшэ.

Бригадын бүхы членүүд уялга абаад, тэрээн дээрээ гараа табижа тараа һэн. Тэрээнһээ хойшо табан хоног үнгэрөө. Кеша Алексей шэнгеэр хүдэлдэг хүнүүд олошорбо. Сыромятников Макар, Ахмадулин Мула гэгшэд гээгдэхэеэ болёо. Бүхыдөө бригадань эрид һайжаржа, үшөө 4 хоногһоо тарилгаяа дүүргэхэ болоод байна. «Авангард» колхозой ондоошье бригадануудта Алексей Егошев, Иннокентий Ершов шэнги шударгуу бэрхэ хүнүүд олошоржо байна. Энэ хадаа тарилга болоод артелиин ондоо бүхы ажал урагшатай һайнаар ябуулха найдамтай нэгэ нүхэсэлынь мүн.

Доржиевай бригада МТС соогоо түрүүлэнхэй

Доодо-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг Пурбо Доржиевай комсомольско-залуушуулай тракторно бригада Хэжэнгын МТС соо түрүүлжэ ябана. Энэ бригадын членүүд Улаан Армиин түүхэтэ ехэ амжалтануудые туйлажа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайниие илалта түгэлдэрөөр шиидхэһэндэ харюу болгон хабарай полевой хүдэлмэриингөө түсэб амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Мүн «Ленин зам» колхоздо хүдэлмэрилжэ байгаа нүхэр Буланцыреновагай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада агууехэ илалтаар омгорхон ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлжэ МТС-соогоо түрүү һуурinуудай нэгые эзэлбэ.

О. ГРИГОРЬЕВА.

ХИЛЫН СААНА

«МИХАЙЛОВИЧ БУХЫ Д[illegible] АРАДЗОНОЙ ҮМЭНЭ СҮҮД[illegible] БАЙНА»

И. Шубашичын мэдүүлгэ

САН-ФРАНЦИСКО, майн [illegible] (ТАСС-эй тусхай корресп[illegible]) Нэгэдэмэл нацинуудай Конфе[illegible]дэ ошоһон Югославиин деле[illegible] тэндэ хүтэлбэрилжэ байһан [illegible]лавска гадаада хэрэгүүдэй [illegible] И. Шубашич хадаа «Бронк[illegible]дэг газетын корреспондент[illegible] рэлдэхэ зуураа ингэжэ мэдү[illegible]

«Михайловичиин пленда [illegible]да, тэрээниие буудажа ала[illegible] набди. Михайлович болбол [illegible] эронһон урбагша мүн. Тэрэ [illegible] бүхы дэлхэйн арадуудай [illegible] сүүдлэгдэхэ байха. Хэн үгэ [illegible] дуратайб, тэдэнэрые бүхыдэ[illegible]шэ болгон татажа асархаби[illegible] хадаа прокурор болохоб. Би[illegible] һан документнүүд хадаа тэр[illegible] алаха шиидхэбэри гаргаха[illegible] дэлгэнүүд болоно гэжэ мэдэ[illegible]

АВСТРИДА НАЦИСТСКА ПАР[illegible] ХОРИМЖОЛОН БОЛЮУЛХА [illegible] ХУУЛИ

ВЕНА, (ТАСС). Австриин [illegible]рын правительство болбол [illegible]ска партиие хоримжолэн бол[illegible] тухай хуули баталан абаба. [illegible] хуулиин ёһоор, нацистска [illegible] тэрэнэй сэрэгэй частьнууд, [illegible]зацинууд ба учреждениную[illegible] раагдаха болоо. Партиие [illegible] байгуулха ябадал хоримжол[illegible]. Партиин бүхы зөөри хогшол [illegible]рийска Республикын мэдэлд[illegible]хэ. Энэ партида хабаадалса[illegible]хы нюурнууд гү, али тэрэн[illegible] дэлмэрилжэ байгшад толгой[illegible]за хүргэжэ, бүхы зөөри [illegible]лоо абтаха байна. Мии[illegible] ушарнуудта сэзалгые 10-һаа [illegible] жэл хүртэр түрмэдэ хаалга[illegible] гэхэ юм. 1933 оной июлиин [illegible] 1945 оной апрелиин 27 [illegible] нацистска партида хабаад[illegible] нюурнуудые тус бүридөө ер[illegible] шүүлхээр хуули тогтоэно. [illegible] түрэдөө урбажа, 1933 оной [illegible] 1-һээ эхилжэ 1938 оной [illegible] 30 хүртэр хабаадалсаһан ([illegible] хүрэһэн) нюурнууд нацисте[illegible]тида оролсоһон гү, али [illegible] сэрэгэй организацида байһа[illegible]нууд мүн тэрэшэлэн зэмэтэй[illegible] соносхогдоно. Иимэ нюурнууд [illegible] 5-һаа 10 жэл хүртэр түрмэд[illegible]дажа гэмнэгдэхэ байна. Н[illegible] партида ехэхэн финансова [illegible]ламжа хүргэһэн нюурнууд [illegible] хабаадуулагдаха юм.

ГЕНЛЕЙН БЭЕЗ ХОРЛО[illegible]

ЛОНДОН, майн 11. (ТАСС) [illegible]донско радиогой дамжуул[illegible]даа үсэгэлдэр концентрац[illegible]герьта хаагдаһан Чехос[illegible] Судетскэ областьдо урдань [illegible]ровскэ «гаулейтер» байһа[illegible]лейн гэгшэ бэеэ хорлобо [illegible]

ГАДААДЫН ХРОНИК[illegible]

Нормандида союзна сэр[illegible] эсэргүүсэн тэмсэжэ байһан [illegible]нэй хуягта танкова корпус[illegible]мандир, нацистска партиин [illegible]лэгшэ членүүдэй нэгэн [illegible] Зежи Дитрих гэгшые 3-дах[illegible]рикански армиин частьнууд [illegible] абаба.

* * *

Финскэ гүрэнэй полиции [illegible]чальник байһан Антони [illegible] концентрационно лагерьта о[illegible]даба гэжэ финскэ газетэнүү[illegible] дээсэнэ.

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛСАНО[illegible]

Ториин аймаг тарилгаяа шамдуулха аргатай

(«Бурят-Монголой Үнэнэй» тусхай корреспондентһээ).

Хахад һүни багта райкомой бюро эхилээ. Хабарай тарилгые шамдуулха тухай нэгэ шухала асуудал тэндэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байба. Колхоз нютагһаа бусажа ерэһэн хүтэлбэрилэгшэд хараһан үзэһэн юумэ тухайгаа хэмжээ абажа туһалһан тухайгаа, тэбшохоноор хэлэжэ үгэнэ. «Улаан-Номто», Карл Марксын нэрэмжэтэ гэхэ мэтэ колхозууд бараг ябажа байгаашье һаань, юрэнхыдөө аймаг дээрэнь хабарай тарилга хашан удаан темптэй байгаа бэлэй.

Юу хэхэб, ягаад яаралтай хурдан темптэй болгохо гээшэб гэһэн асуудал тушаа тогтожо зүбшэлгэн болоо.

Хүн бүхэнэй һанамжа бодол шүүжэ абаад, табан хоногто 1.800 гектар тариха хэрэгтэй гэжэ бюрогой энэ суглаан шиидхэһэн юм. Һүүлээрнь тэрэ тогтоолой үндэһөөр колхоз бүхэндэ хуряангы график үгтөөд, харюусалгата хүнүүд эльгээгдэһэн бэлэй.

Тэрэ сагһаа хойшо эгэ арбан хоног үнгэрөө. Энэ үе соо юу хэгдээб гэжэ хараад үзэе.

Түбхын түрүүндэ тарилгын темп тухай. Энэ асуудал тушаа үргэлжэ һануулжа байдагшье һаань, алхамаа нэмэхэ артель мүнөө дээрээ үсөөхэн. Гансал Молотовой, Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Улаан Номто» гэдэг хэдэхэн колхозууд графигаа дүүргэнэ. Тэдээнһээ бэшээрээ булта бүтөөсэ багатайгаар хүдэлжэ байһан зандаа. Майн 5-ай мэдээгээр нилээд ургалта болоһоншье һаа, табан хоногой график гүйсэлдэнгүй үлдөө—үшөө 205 га дутана. Иимэ бэлохолоороо эндүү алдуугүйгөөр тооложо гаргаһан тээ мэндэнэй тогтоолой дүүргэлтэ таһалдаһан болоно. Хаана, хэнэй морид, хэнэй трактор хүдэлмэри хойшонь татажа бойнаб гэжэ ушар шалтагааниинь олохо хэрэгтэй.

Алцак Наринай сомонуудаар, Бургалтай, Тори нютагуудаар ябаад харахада унжагай нобшо бригаданууд яһала олон харагдана.

Һаяхан, майн 5-да наратай сэлмэг үдэр байгаа. Наран дээрэ гаранхай. 11 час шахуу болоһо байбашье һаань, нэгэ хэлы тойрожо эрээлһэн талмайн захада гурбан трактор жэрылдажа байба. Энэ юунэйхи гээшэб гэжэ хажууданьошохолоор, Батяев блогоо түгдэлжэрхиһэн, Диденков, Осокин гэгшэд унтаһанаа һэрэжэ байба. Хүдэлмэри бэшэ, енотой гэгшын эугаа хэжэ байһанайнгаа гэмээр нүхэр Балабановагай бригада оройдоо 90-хэн га хахалаад. Свердловай нэрэмжэтэ колхозые гэдэргэнь татажа байна. Энэ № 2 бригадаһаа нэбшоор хүтэлдэгшье бригада Ториин МТС-тэ бии юм байгаа. Иимэ тракторгой «Путь Ленина» колхоздо ушарбабди. Горбачевай № 1 бригада ехэнхи сагаа баһал миин барижа, зүбхэн лэ 42 га хахалаад һуужа байна. Тиимэ обороор хүдэлдэг хүнүүдэй тоондо Еременкын Ивановай, Агафоновагай Самсуевай бригаданууд тоологдохо ёһотой.

Бүхыдөө Ториин МТС-эй тракторнууд хахад хүсөөрөөшье хэрэглэгдэнэгүй. Тиимэ дээрэһээ тарилгын хүдэлмэриин түсэб оройдоо 36,8 процент дүүргэгдээд байһаниинь гайхалтай бэшэ. Үшөө 1.749 га культивацилха, борнойлхо, хахалха, тариха хэрэгтэй. Энэ хэбээрээ хүдэлхэ юм болоо һаа Ториин МТС тус таалгамжые партиин Обкомой тогтооһон болзорто дүүргэжэ шадаха гү? Үгы гэжэ сэхэ хэлэхэ шухала. Дүүргэхын тулада тарилгые формальнаар бэшэ үдэр бүри хүтэлбэрилхэ, трактор бүхэниие түхэреэн суукэ соо хүдэлгэхэ, тракторна бригаданудые шухала бүхы юумээр хангаха хэрэгтэй.

Мүнөө трактор бүхэнэй бүтээсэ ургэхэ асуудал эгээл тон шухала болоно. Михаил Новожилов жэлэйнгээ түсэбые ягаад сүм дүүргэбэб?—Гансал оролдолгын ашаар. Хэрбээ тиигэжэ оролдоод байгаа һаа, үдэр һүнигүй хүдэлөөд байбал, тарилгын темпые шамдуулжа тракторист бүхэн шадаха. Гэбэшье, Ториин МТС-эй директор трактор машинные һүниин сагта хүдэлгэхэ ямаршье бэлэдхэлгүй байжа, һара гарахые хүлеэхэ гэһэн ехэхэн алдуу гаргажа байна. Тэрэнэй гэмээр энэ хабарһаа хойшо һүниин хэлааэда хүдэлдэг трактор гэжэ нэгэшье байгаагүй. Хэды шэнээн ехэ үнэтэ саг дэмы хосорбо гээшэб!? Хэрбээ горючи, автол тоһоор хангаха асуудал энэ дары шиидхээгүй һаань, ажал хүдэлмэридэ һаад дахин тохёолдоходоо болохо. Гэбэшье тэрэ талаар эрид яаралтай хэмжээ үшөөл абтанагүй. Тээ мэндэ автол үгыһээ болоно 8 трактор хоёр үдэр дэмы байһан юм. Энэ ябадал МТС-эй дирекцидэ үшөөл һургаал болоогүй хэбэртэй.

МТС-эй хүдэлмэриие һайжаруулха тухай, тракторай бүтээсэ дээшэлүүлхэ тухай асуудал тарилгые шанартайгаар хэхэ ябадалтай нягта холбоотой. Тракторна сеялкые Каландарашвилиин нэрэмжэтэ колхозойхидто адляар хэрэглэхэ ябадалда энэ дары эсэс табяагүй һаа, нэгэ талаар тарилгын шанар гэхэ, нүгөө талаар, тарилгын темп алдаха болоно. Тэрэ колхоздо тракторна сеялкэ хэдэн үдэр дэмы хэбтэһэн байха юм. Сеялкые нэгэшье час миин байлгангүй колхоз бүхэндэ хэрэглэхэ, гараар үрһэ хаяха ябадалые болюулха гээшэ газартаряалангай органай хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй арюун уялга мүн. Гэбэшье битэнэр үнинэй тарилга хэтэг зэмди, тиимэһээ тусхай заабари баримталһанай хэрэггүй гэхэ мэтээр аашалдаг хүнүүд байһан юм. Партиин айкомой бюро тиимэ харша үзэл бодолтой хүнүүдтэ хэмжээ абаһаншье һаань, мүнөө болтор агротехникые хазайруулха ябадал үзэгдэнэ. Жэшээнь абаад үзэхэдэ, гансахан Каландарашвилиин нэрэмжэтэ бэшэ, мүн Ворошиловай, Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Авангард» колхозуудта гурэн үрһэ үгөө юм гэжэ тала худар үрижэ сасажа байха ябадал гараһан байна. Газарай таһагай агроном Грачкин эрид хэмжээ абахын орондо доохонуур элдэб янзын саарһануудые бэшэжэ үгэдэг байгаа. Иимэ харша ябадалда эсэс табиха тухай хэды хэлсэбэшье, партиин айком мүнөө болтор зөөлэхэнөөр хандажа байна гэжэ шүүмжэлхэ хэрэгтэй.

Ториин колхозууд эртын тарилгые майн 10 хүртэр заатагүй дүүргэхэ болзортой байгаа. Хожомтобол тарианиинь ургажа үрьдэнгүй хосордог байна гэжэ урда жэлэй дүй дүршэл харуулаа. Энэ ушар байдал хадаа илангаяа, амхитай ба шударгуу хурданаар ажаллахые эриһэн байгаа. Гэбэшье, иимэ байдалые ойлгожо байгаад, зарим сомон, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хамаагүйгөөр хандагынь гайхалтай. Жэшээлхэдэ Доодо Ториин, Наринай сомонуудай колхозууд байһан бүхы моридоо тарилгада мүнөө болтор табяагүй, тракторнуудые муугаар хэрэглэжэ байха юм. Энэ нютагуудта ажал хүдэлмэригүй, айл бүлэнэрые зайжа ябадаг хүнүүдшье үсөөн бэшэ бии. Тиихэдэ аймагай зарим эмхинүүд энэ колхозууд гэргээнэ гээд, гүнзэгыгөөр шалгажа үзэнгүйгөөр ондоо тээһээ туһаламжа эльгээнэ. Урда жэлнүүдтэшье, илангаяа Доодо-Ториин Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз хүршэ колхозойнгоо хүсөөр хүдэлмэреэ хэжэ амташаһан байха юм. Харин тиин мүнөө жэлдэшье тиимэрхүү байдал үзэгдэжэ байна. Хэрбээ салхалан хүхюун һууха гээ һаа, хэрбээ колхозоо хүгжэнги бэхи болгохо гээ һаа артелиин член бүхэн уялгата ёһоор ажал хэхэ ёһотой. Хэрбээ тэрэ гурим хэрэгсээхэгүй юм болболынь хуулиин ёһоор, хүдөө ажахын артелиин уставай ёһоор хөөрэлдэхэ ушартай болоно.

Энэ хабарай тарилгын гүн ехэ удхашанар тухай колхозникуудай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри һайнаар табяад байбал тарилгын темп улам хурдан байха байһаниинь лабтай. Теэд, энэ ажалые тоонгүй, хоёрдохи ээлжээндэ табидаг дээрэһээнь өөрынгөө урдахи зорилгые һайса мэдэхэгүй, эршон тойрон болоно байһан юумэтэй танил бэшэ байха ябадалнууд гарана. Зарим колхозуудай, плангаяа дурсагдаһан Доодо-Ториин сомоной Ворошиловай ба Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ямаршье ойлгуулламжын хүдэлмэри хэнгүйгөөр, мүнөөдэр нормо хэрэгтэй, тиимэ хүдэлмэри хэхэ ёһотой гэхэ мэтээр зандадаг заншалтай байха юм. Харин тэрэ нормо, тиимэ ажал юунэй тулада, ямар зорилготойгоор хэхэ тухай тайлбарилха ябадал тон бага байдаг.

Ториин тарилгын гол дутагдалнууд тухай хэлэхэ болоо һаа иимэ байна. Колхоз бүхэнэй арга боломжонуудые дүүрэн хэрэглээд, хабарай тарилгые оперативнаар хүтэлбэрилээд байбал иимэ дутагдал ябаашье гарахагүй байгаа.

Д. ЛУБСАНОВ.

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. ответ. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89, сельского хозяйства—6-03, писем и переводов—6-03 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв).

Н—00354 Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5500.